

[SIGNALEMENT]

Dries Timmermans, m.m.v. Ruben Donvil, *Bij de Vlaamse Luchtafweer. Een Vlaamse jongen van 18 diende bij de Duitse Luftwaffe (1942-1945)*, Leuven, Davidsfonds, 2014, 156 pp., ill., ISBN 9789059085282.
 Jos Rondas, *Vlamingen in de Kriegsmarine*, Soesterberg, Uitgeverij Aspekt, 2013, 144 pp., ill., ISBN 9789461533029.

Vlamingen in de Luftwaffe en de Kriegsmarine

De militaire collaboratie in Vlaanderen tijdens de Tweede Wereldoorlog vult al vele boekenplanken. Het merendeel van de historische literatuur werd geschreven door betrokkenen of sympathisanten. Het boek van Dries Timmermans past in deze rij. Hij nam in augustus 1942 op achttienjarige leeftijd dienst in de Fabriekswacht, een paramilitaire formatie die bewakingsopdrachten verrichtte voor in België gestationeerde eenheden van de Duitse *Luftwaffe*. Hij maakte vervolgens de hele geschiedenis van deze formatie mee. Ze werd in mei 1943 omgevormd tot de Vlaamse Wachtbrigade en een formeel onderdeel van de Duitse *Wehrmacht*. Na september 1944 werd ze in Duitsland ingezet als luchtafweergeschut (*Flakbrigade*). Het boek is interessant als een per-

soonlijke getuigenis. De auteur zegt zoveel mogelijk afstand te hebben gedaan van zijn emoties, maar het boek is toch wel zeer gekleurd. De historische informatie is niet altijd even betrouwbaar en moet in ieder geval worden gecontroleerd. Zo beweert de auteur (p. 149) dat 6 000 Vlamingen deel uitmaakten van de genoemde formaties, terwijl in de wetenschappelijke literatuur het getal van 2 000 wordt genoemd. Het is niet duidelijk op welke basis zijn afwijkende aantal is gebaseerd, ook omdat de auteur nergens in dialoog treedt met de geschiedschrijving die nochtans wel vermeld wordt in de bibliografie.

Jos Rondas heeft geen geschiedenis in de *Kriegsmarine*. Zijn enige band is zijn verleden als Belgisch militair bij de marinebasis in Zeebrugge. Hij heeft zich als geschiedschrijver al verdienstelijk gemaakt met een boek over Brugge tijdens de Tweede Wereldoorlog. Zijn boek over Vlamingen in de Duitse *Kriegsmarine* valt uiteen in drie delen. In het eerst deel schetst hij een algemene geschiedenis van de *Kriegsmarine* en bespreekt hij enkele documenten i.v.m. de rekrutering in Vlaanderen. In een ongedateerd document uit het Duitse SS-archief waarvan een kopie berust in Cegesoma, vond hij een lijst met 733 Belgen die deel uitmaakten van de *Kriegsmarine*. Aangezien hij in andere documenten nog namen vond die niet op deze lijst staan, gaat hij er vanuit dat dit een onderschatting is. Het merendeel zouden Vlamingen zijn. Het tweede deel bevat de neerslag van een interview met een getuige over diens wedervaren en dat van zijn overleden broer in de *Kriegsmarine*. Hij confronteert deze getuigenissen met de processtukken uit de strafdossiers van beide mannen. In deel drie citeert en parafraseert hij processtukken van nog drie andere Vlamingen die hij terugvond op de hierboven genoemde lijst. Twee van de drie konden hun engagement in de *Kriegsmarine* verborgen houden voor het Belgische gerecht... Het boek van Rondas bevat interessante bevindingen. Helaas is het erg rommelig opgesteld.

[Bruno De Wever]